

Streszczenie

Przedmiotem niniejszej pracy jest komparatystyczna analiza dwóch modeli regulacyjnych stosowanych dotychczas w unijnych regulacjach dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu - modelu opartego na regułach (ang. *rule-based approach*) oraz modelu opartego na ryzyku (ang. *risk-based approach*). Celem przeprowadzonej analizy jest udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy zmiana modelu zarządzania ryzykiem w regulacjach dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowania terroryzmu z podejścia opartego na regułach na podejście oparte na ryzyku pozytywnie wpłynęła na efektywność tych regulacji.

W pierwszej kolejności autorka definiuje zjawiska prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, przedstawia metody stosowane w celu wprowadzenia środków pochodzących z działalności przestępczej na rynek oraz określa determinanty wpływające na wysokość omawianych ryzyk.

W dalszej części pracy analizie poddane zostały działania z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu o charakterze uniwersalnym (ONZ), lokalnym (Rada Europy oraz działający w jej ramach Komitet Ekspertów ds. Oceny Środków Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy w Krajach Europy Środkowej i Wschodniej) oraz specjalnym (Bazylejski Komitet ds. Nadzoru Bankowego, FATF, Grupa Egmont, Grupa Wolfsberg). Zaprezentowana została ewolucja unijnych regulacji dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowania terroryzmu (zarówno *hard law* jak i *soft law*) i przedstawiony został również planowany kierunek zmian unijnych regulacji AML i CFT w oparciu o analizę aktów prawnych będących na wczesnych etapie legislacyjnym (w fazie projektowej).

Następnie przedstawiona została teoria społeczeństwa ryzyka, jako tło dla rozważań prowadzących do skonstruowania współczesnej definicji ryzyka w ujęciu ogólnym. Kolejno zarysowano definicję zarządzania ryzykiem oraz kwestie związane z zarządzaniem ryzykiem w regulacjach prawnych. Przed przystąpieniem do opisu poszczególnych modeli regulacyjnych analizie poddano koncepcję prawa jako systemu reguł i zasad, aby w dalszej kolejności, przy użyciu narzędzi właściwych dla ekonomicznej analizy prawa, ocenić efektywność regulacji opartych na regułach i tych opartych na zasadach. Wreszcie opisane i przeanalizowane zostały wybrane modele zarządzania ryzykiem w regulacjach w ogólności tj. podejście oparte na

regułach (ang. *rule-based approach*), podejście oparte na zasadach (ang. *principle-based approach*) oraz podejście oparte na ryzyku (ang. *risk-based approach*).

W ostatnim rozdziale zdefiniowane zostało ryzyko prania pieniędzy i finansowania terroryzmu oraz przedstawione zostały modele regulacyjne przyjęte w celu zarządzania tym ryzykiem. Wskazano wady i zalety każdego z systemów w kontekście skuteczności walki z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu oraz przeprowadzona została analiza ich efektywności z przyjęciem optyki ekonomicznej analizy prawa oraz z wykorzystaniem zgromadzonych i przeanalizowanych badań ekonomicznych odnoszących się do tej tematyki. Zdefiniowane zostało pojęcie efektywności modelu regulacyjnego na gruncie regulacji dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. Po zweryfikowaniu postawionych hipotez badawczych oraz w związku z poczynionymi na gruncie przeprowadzonej analizy wnioskami, sformułowane zostały uwagi *de lege ferenda* co do proponowanego kształtu zmian w europejskim modelu zarządzania ryzykiem prania pieniędzy i finansowania terroryzmu.